

MEDEDELINGENBLAD
van de
NEDERLANDSE WERKGEMEENSCHAP
voor
INDIVIDUAL PSYCHOLOGIE

20e jaargang, nr. 2

januari 1971

Redactie: J.A. Delhez - Velp
G.H. v. Asperen - Lunteren

Redactieadres: Mevr. L.M.C. Richard-Stuurman
Pippelingstraat 60, Den Haag, Telefoon 070 - 68 34 22

OPROEP—ATTENTIE—OPROEP—ATTENTIE—OPROEP—ATTENTIE

Op de laatst gehouden jaarvergadering kwam van de zijde van enkele leden de wens naar voren om te komen tot het oprichten van g e s p r e k s - groepen in het kader van onze w e r k - gemeenschap.

Het bestuur stelde zich volledig achter dit voorstel en benoemde de ondergetekenden tot een commissie van voorbereiding.

Hun gedachten gaan uit naar bijeenkomsten van 8 à 10 personen.

Deze bijeenkomsten zullen gehouden worden ten huize van leden die zich daarvoor beschikbaar stellen.

Zij menen dat het mogelijk moet zijn om in verschillende plaatsen in Nederland, waar er behoefte aan bestaat, zulke kringen te vormen.

Iedere gespreksgroep komt b.v. een à twee maal per maand bijeen en bepaalt het onderwerp, evenals de frekwentie, in onderling overleg.

Het is de bedoeling door verdere studie en besprekingen tot eigen verdieping en grotere kennis van de I.P. te komen.-

Ondergetekenden ontvangen graag schriftelijk of telefonisch adhaesie betuigingen en zijn bereid nadere inlichtingen te geven en eventueel bemiddeling te verlenen.

- mevrouw H. C. Bielle
Kleverlaan 33 Bloemendaal
tel. 023 - 251313
- mevrouw D. van den Nieuwenhuizen-Mettivier Meyer
Watteastraat 46¹ Amsterdam-Z
tel. 020 - 732476
- mevrouw B.J.M. Strobosch- van Duijne
Raphaëlstraat 18¹ Amsterdam-Z
tel. 020 - 794363

„EEN INFORMEEL PRAATJE OVER FREUD, ADLER EN JUNG IN DE HUISARTSENPRAKTIJK“

Verslag van de voordracht van de heer P. Engelsman, afdelingsgeneesheer en sociaal-geneeskundige aan het psychiatrisch centrum „Het Groot Gaffel“ te Warnsveld gehouden op 26 september 1970 te Amsterdam.

Vanuit zijn ervaring als huisarts zegt spreker twee wegen te kunnen inslaan nl.

1. Het systematisch ter tafel brengen van de belangrijkste aspecten uit de leer der drie grote diepte-psychologen, Freud, Adler en Jung of
 2. Het beschouwen van de huisartsen-praktijk in het licht van deze drie voornoemden
- Deze laatste weg worde gevolgd.

In de *basisbenadering* van arts tot patiënt komt, ten aanzien van vroeger en nu, een duidelijk onderscheid naar voren. Waar vroeger alleen sprake was van een autoritaire benadering neemt de arts nu meer de houding aan van een toegewijd deskundig vriend.

Bij Freud is de verhouding arts-patiënt autoritair. Vooral bij Freud neemt de arts a.h.w. de plaats in van de alwetende hoge-priester, waaraan de patiënt overgeleverd en ondergeschikt is (de arts zit aan het hoofdeinde van de couch, waarop de patiënt ligt uitgestrekt). De tegenwoordig toegepaste benadering zouden we het Adleriaanse midden kunnen noemen, waarbij de arts noch autoritair boven de patiënt staat, noch beneden hem als zijn dienaar, doch veeleer zich als bijdrage weet tot genezing, dus als geneesmiddel zijn arbeid berust gedeeltelijk op overdracht, doch dit moet niet alleen opgevat worden als projectie van de geliefde persoon, zoals bij Freud, doch tevens als „heilbrenger“ volgens Maeder. Maeder komt uit de Züricher school (Jung) maar noemt Adler nochtans met eerbied.

Ook de psycho-somatiek danken wij aan de diepte-psychologen, zegt spr.

Hierbij werd gewezen op het verschil tussen „Organsprache“ (Freud) en „Organdialekt“ (Adler). In het eerste geval maakt de patiënt gebruik van één of ander orgaan (bv. de traanklieren) in het tweede geval staat een zwak orgaan in verband met de levensstijl.

Steeds zal de arts acht moeten slaan op de psychische zijde van de klachten. In dit verband wijst de heer E. op enkele correlaties tussen psych. moeilijkheden en bepaalde ziektebeelden, zoals bv. maagklachten bij verdrongen agressie, chronisch rheuma bij onverdiende teleurstelling, hartinfarct en longkanker bij domheid en gebrek aan zelfbeheersing bij sigarettensmokkers.

Een opmerking: I. v.m. het hartinfarct memoreerde de heer E. een vorm van psychotherapie, die in Duitsland zowel door huisartsen als psychiaters en in ons land door slechts enkele psychiaters gebruikt wordt t.w. *de autogene training*, een Europ. parallel van Yoga. Het versterken van het zelfvertrouwen speelt in deze therapie een grote rol en is daarom voor Ind. psychologen van belang.

De grootste moeilijkheden liggen voor de huisarts echter bij de talloze vage ziektebeelden, waarbij het nodig is naar de psychische achtergronden te zoeken.

Merkwaardigerwijze sluiten bepaalde leeftijdsfasen met hun bijbehorende problemen aan bij een a.h.w. eigen terrein der drie grote mannen.

Zo kunnen we voor de puberteits-problemen het best bij Freud terecht, voor de middenjaren is Adler de aangewezen psycholoog en voor de problemen der ouder wordende mens geeft Jung de beste aanwijzingen.

Aan Sigmund en Anna Freud danken we de inzichten over de orale en anale typen en het Oedipus- en Electra-complex, doch is het hiermede als met Columbus: we zijn om vele

redenen dankbaar voor zijn ontdekking van Amerika, doch zouden heden ten dage niet graag op zijn navigatie-kaarten reizen.

Eigenlijk heeft Freud zichzelf ten dele overbodig gemaakt door zijn succes bij het afbreken van seksuele taboes, doch dit is het risico van een té eenzijdige fundering. Toch blijven enige aspecten van zijn psychologie over, waar we van hem kunnen leren bijvoorbeeld die van *de projectie* en *de ambivalentie*.

De *projectie* wil zeggen, dat men anderen beschuldigt van eigen moeilijkheden.

Ter illustratie vertelde de hr. E. een anecdote over twee oudere dames, die nooit alcohol hadden gebruikt tot tenslotte één van hen een nog al stevige proef nam. In de staat, waarin zij toen verkeerde zei zij, wijzende op de ander: "jejejj bbbent ddronken, wwwwant jjjjj hebt ttwee neuzen".

Deze projectie zal de arts voortdurend in gedachten moeten houden als mensen hem van hun moeilijkheden vertellen.

Ambivalentie wil zeggen, dat men tegelijk goede en kwade gevoelens tegenover iemand kan hebben. Dit is een altijd voorkomend huwelijksprobleem, maar komt bv. ook voor bij kinderen, die voor hun invalide wordende ouders moeten zorgen. Zij hinken dan op twee gedachten t.w. de plicht om toch goed voor hen te willen zijn en het niet langer op te kunnen brengen. Deze ambivalentie kan vele ziektegevoelens veroorzaken zoals o.a. astma. Het geeft een grote innerlijke onzekerheid over de eigen gevoelens.

In de middenjaren kunnen zeer vele van de lichamelijke en geestelijke klachten verklaard worden vanuit minderwaardigheidsgevoelens t.a.v. eerzucht en de jeugdige concurrentie in beroep, sport, politiek, verenigingsleven en in seksuele verhoudingen, waarmee we op het gebied van Adler zijn terechtgekomen.

Daar liggen ook de statuskwesties, door één of beide statuszoekende echtgenoten opgeschroefd, zoals bv. het zich al of niet veroorloven kunnen van een auto of welk merk auto, of de burens al kleuren T.V. hebben enz., de meer of mindere belangrijkheid der wederzijdse families der echtgenoten, moeilijkheden bij de opvoeding enz.

Veel mensen zijn hier te helpen bij het zoeken naar een geëigend levenspatroon en het evenwicht tussen capaciteiten en positie.

Juist in deze middengroep tussen de 20 en 50 jaar zijn de Adleriaanse inzichten zeer vruchtbaar.

Bij de ouder wordende mens ontstaat een grotere behoefte aan houvast, zowel uiterlijk als innerlijk.

T.o.v. deze problemen, zegt de Hr. E., danken we veel aan de inzichten van Jung, zowel betreffende de religieuze kant als die van de éénwording der persoonlijkheid, de individuatie. Jung onderscheidt in het onbewuste deel van de menselijke psyche, behalve de persoonlijke verdringen, een "collectief onbewuste", waarin eigen ervaringen samenvloeien met de wijsheid van de mensheid vanaf het begin.

In dit collectief onbewuste zit, volgens Jung, bij de vrouw de animus (het manlijk deel van haar persoonlijkheid) en bij de man de anima (het vrouwelijk deel van zijn persoonlijkheid).

Juist in deze moeilijke 50-er jaren kan het leren kennen en tot ontwikkeling brengen van deze verkommerde zijden van de persoonlijkheid een grote rol spelen. Voor de huisarts is het van belang om al deze inzichten, tezamen met die van de Ind. psychologie te verwerken in een vorm, die misschien "counseling" genoemd mag worden. Hierbij zal hij ervan uitgaan, dat hij de patiënt zoveel mogelijk helpt zichzelf te vinden.

Deze vorm van hulp vanuit de I.P. acht spreker een zeer prettige, die tevens binnen het bereik van de huisarts ligt.

Samenvattend noemt de hr. Engelsman puntsgewijs de bruikbare inzichten, die de huisarts overgenomen heeft van de drie grote psychologen Freud, Jung en Adler t.w.:

a. Freud. Het schema van bewust en onbewust (verdringing van ongewenste elementen), het idee van de overdracht van gevoelens, waardoor vertrouwen geschonken wordt, de

"Organsprache", het Oedipus (Electra)-complex en de kwestie van de orale, anale en phallische figuren.

- b. Jung. Het onderscheiden van de karakters in extravert (op de buitenwereld gericht) en intravert (naar binnen gericht), het idee van de complexen, van de anima en animus en vooral ook het helpen tot individuatie.
- c. Adler. De algemene of gelijkwaardige benadering, het hem of haar helpen zoeken naar de voor hem of haar geval harmonische levensvoering aangepast aan levensstijl, capaciteiten en omstandigheden.

Deze samenvatting kan ook anders uitgedrukt worden:

Van Freud uit behandeld kan een hulpzoekende *een reiniging krijgen*, van Jung uit tevens *een culturele verrijking* en van Adler uit wordt gezocht naar het *scheppen van iemand, die gelukkig is door anderen gelukkig te maken*.

L.M.C. R. - S.

WAT HEEFT HET CONGRES OPGELEVERD?

De drie afgevaardigden voor het INTERNATIONALE CONGRES v. INDIVIDUALPSYCHOLOGIE van 2 - 5 juli te New York, de hr. G.H. v. Asperen, mevr. H. Gans-v. Weerden en mej. L.C. v. Dijk brachten op de bijeenkomst van 26 september 1970 te Amsterdam verslag uit.

Mej. v. Dijk, als eerste vertelde over de reis, over Amerika, over New York en de activiteiten rond het congres.

Er heerste op het congres een ongedwongen sfeer, met nieuwe en hernieuwde contacten.

Er was een cocktail- en een garden party. Deze laatste werd gehouden in de tuin van de villa van dr. Bea Lieben, en was tegelijkertijd een afsluiting en een afscheid.

Voorts was het hele congres uitgenodigd om de gebouwen van de Ver. Naties te bezichtigen waarheen men in bussen reed langs diverse bekende punten. Het gebouw zelf was indrukwekkend. Vele Naties hadden er een zaal ingericht naar de aard van eigen land.

Een ander bezoek betrof de ADLER KLINIEK. Het speet mej. v. Dijk echter dat daar toen geen activiteiten aan de gang waren.

Vóór de aanvang van het congres waren de Nederlanders op de thee genodigd bij dr. Alexandra Adler en op de laatste dag bood dr. Kurt Adler en zijn vrouw hen een lunch aan waarbij gezellig over het congres werd nagepraat.

Daarna restte nog ongeveer een week om privé door New York te crossen.

Mej. v. Dijk dankte hierbij nogmaals mevr. Gans-v. Weerden die, door haar twee-jarig verblijf aldaar op zo'n efficiënte wijze de weg heeft gewezen naar elke belangrijke bezienswaardigheid in deze interessante stad.

Enkele algemene indrukken: Amerikanen zowel mannen als vrouwen zijn hardwerkende mensen. Het eigenlijke leven komt 's avonds op gang en speelt zich hoofdzakelijk op straat af, vooral op Broadway, wat mogelijk is door het warme klimaat.

Politie- en brandweerauto's hoort men altijd loeien. Voor brand zijn de Amerik. zeer beducht. Geen wonder, want een brand in deze hoge gebouwen zou een ramp betekenen.

Spr. zei een kleine brand gezien te hebben, waarbij ogenblikkelijk een zestal brandweerauto's kwamen aangerukt.

Op straat ziet men veel, wat wij zouden noemen, "typetjes" en veel dikke pafferige vrouwen en kinderen (waarschijnlijk veroorzaakt door het vele ingevroren voedsel en water zonder jodium). Hier en daar staan negers tegen een muur te hangen. Van tijd tot tijd drinken ze en zakt er één in elkaar. Geen mens let hier echter op. De politie haalt ze na verloop van tijd op.

Over het algemeen is er weinig groen en bloemen!

Central Park is vooral zondags vol mensen en kinderen, schattige negerkindertjes, hippe figuren en veel negers die onder "drugs" schijnen te zitten of agressieve verhalen aan je toeroepen.

New York heeft, al zou men dat niet zo verwachten, prachtige oude gebouwen, die geenszins misstaan tussen de wolkenkrabbers. Deze vormen er a.h.w. een achtergrond voor.

In andere gedeelten zijn leuke kleine huizen, die echter niet zo tot hun recht komen, zozeer gaan ze schuil achter het ijzeren hekwerk der brandladders.

Nog een zeer bijzondere ervaring wilde spr. noemen. Vanuit het vliegtuig op de terugreis zagen zij een fascinerende zonsopgang. Aan de einder spreidde een horizontale regenboog een tapijt van kleuren uit, waarvan men de ogen niet kon afwenden.

Tot slot zei mej. v. Dijk dat zij alleen maar kon zeggen dat de thuisblijvers niet konden weten wát zij gemist hadden. Het waren "om nooit te vergeten" indrukken geweest.

L.M.C. R.

WAT HEEFT HET CONGRES OPGELEVERD?

Nu, bijna drie maanden ná dat congres staat voor mij de ontmoeting met alle mensen, wier vriendschap ik zo bijzonder hoog aansla, nog steeds voorop.

Ik realiseer me dat dit wel zéér persoonlijk is maar we moeten niet vergeten dat iedereen dát onthoudt, wat in zijn stijl het beste past!

In dit licht moet U de keus van de losse indrukken, zien, die ik in deze korte tijd zal bijdragen.

In hun werk zijn de sprekers meestal specialisten, die hun kennis en ervaring graag en gul doorgeven aan studenten en medewerkers. *Dr. Kurt Adler's* specialiteit is de behandeling van patienten met depressie en zelfmoordplannen. Terwijl hij in zijn leven honderden van zulke gevallen behandeld heeft, is er in zijn praktijk nog nooit één zelfmoord voorgekomen, of poging daartoe.

De quintessence van zijn recept is: "al resultaat hebben tijdens het eerste gesprek, anders kan het gebeuren vóór de volgende afspraak." Op een cursus vertelde hij ons wat hij zegt in dat eerste gesprek:

"Er was nog nooit moed voor nodig om te vluchten voor een probleem....

"Iedereen gaat tòch dood, belachelijk om zo'n drukte over die paar jaar te maken....

"er komt een advertentie in de krant en daarna zijn ze je vergeten....

en tevens: geef een programma op voor de volgende zitting, als brug naar de toekomst, iets om naar uit te zien.

Ik zou U heel lang kunnen bezighouden met de specialiteiten van de rij bekende figuren die aan het woord is geweest maar vanavond dien ik mij te beperken tot twee onderwerpen.

Harold Mosak, ex-medewerker van Dr. B. Shulman, gaf een demonstratie in het vaststellen van de levensstijl van een patient.

Eén van de principes in therapie is dat we proberen de omstandigheden te begrijpen, die geleid hebben tot het zelfbeeld van de patient. Daartoe vragen we naar een beschrijving van de broers en zusters in de kindertijd, een beschrijving van de ouders en de eerste jeugdherinneringen van de patient over zichzelf.

Als wij weten wát hij onthouden heeft - of denkt onthouden te hebben - over zijn kindertijd, zien wij hòe hij zichzelf en het leven ziet.

Aan het eind van de therapie bekijken we opnieuw zijn levensloop; als de herinneringen niet veranderd zijn is er geen fundamentele verbetering.

Bij zijn demonstratie schrijft Mosak de familie-constellatie op het bord en vult in telegramstijl een omschrijving in.

Daartoe stelt hij vragen als:

"Wie verschilde het meest van je? In welk opzicht?

"Wie leek het meest op je? In welk opzicht?

"Wat voor soort kind was je zelf? Beschrijf dat eens en dan daarna ook de anderen elk op zijn beurt, enz."

Tijdens zo'n omschrijving, waarbij de pt. moet nadenken, krijg je dan enorm veel informatie, die vertolkt kan worden en weer aanleiding tot nieuwe vragen is.

Van de zijde van de vrager komt er een hoop giswerk aan te pas, wat je meteen weer checkt; immers: "alles kan ook anders zijn ... om direct een andere conclusie te kunnen trekken.

Na de broertjes en zusjes komen pas de ouders, vrij kort eigenlijk, omdat ze via de kinderen toch al steeds in het beeld kwamen.

Dit is het speciale van zijn methode en het werkt veel sneller dan, zoals vroeger, eerst uitgebreid over de ouders te beginnen.

Twee jaar daarvoor had ik Mosak al in Delaware aan het werk gezien en daarna heb ik het zelf toegepast.

U denkt misschien: een aardig spelletje, leuk voor op het podium; toch niet.

Sinds we tegenwoordig zoveel sneller leven is volgens mij de eindeloze psycho-analyse verouderd. De patienten die bij ons met hun problemen komen, zijn mensen die in het leven doorgaan, verder moeten en zo gauw mogelijk daadwerkelijke hulp vragen. Hoe sneller je die mensen kent, hoe beter je ze kunt helpen. Mede door in de kortste tijd het ware onderliggende probleem te vinden.

Is er langer tijd, des te beter, je kunt dan natuurlijk veel meer voor ze doen.

Het gevoel: het hier en nu beter aan te kunnen, van het begin af, stimuleert ze juist om dieper op de zaak in te gaan.

Van *Robin Gushurst*, die "intern" was bij Mosak, hoorden we een voordracht over:

"Wat patienten zeggen en wat ze bedoelen." Dit sluit mooi aan bij mijn opmerking over: het onderliggende probleem. Patienten komen vaak niet met wat er werkelijk mis is, doodeenvoudig omdat ze dat zelf niet weten!

Gebaseerd op het neorotische: ... ja maar

"Ik heb een probleem dient om elke 'beweging' onmogelijk te maken, houdt immobiel en beschermt de pt. tegen daden.

Vraagt om afhankelijkheid van de therapeut.

"Ik ben iedereen tot last dient hetzelfde doel als schuldgevoelens.

"Ik zie mezelf hoge idealen achtervolgen - een gemakkelijke side-show: tijd winnen door tijd te verliezen.

Weerstand om te veranderen:

"Kijk hoe ik mijn best doe dus mij treft geen schuld; ook verzoek om sympathie.

"Ik zal 't proberen loopt vooruit op de mislukking.

"Ik heb net twee personen, mijn slechte kant is te sterk een heroïsche taak;

toont goede bedoelingen en weinig kracht.

Een ander bijzonder boeiend panel was *Asya Kadis* (werkt in groepen samen met Max Markossitak met paren), *Dr. Helene Papanek* (in groepen alléén met paren) en enige anderen over huwelijks-advies.

Asya Kadis opende met: "Onze eigen levensstijl bepaalt hoe we werken en wij vinden die techniek, die 't beste bij ons past".

Zij ziet de partners bij voorkeur samen, is niet bang om echtelijke scènes bij te wonen want: "dan kun je duidelijk zien waar ze de melk en de eieren van dezelfde koe willen hebben!"

Helene Papanek werkt ook met groepen van echtparen samen en ziet vooral de 'wip-reactie' als volgt: "proberen de partner te overheersen en de angst om door de ander overheerst te worden".

Miriam Pew (Minnesota) gaf een grappig voorbeeld van een echtelijk probleem: de vrouw die zich zo door haar man aangetrokken had gevoeld omdat hij zo groot en sterk was, echt een figuur om op te steunen. Na een jaar komt ze om hulp: ze kan het niet meer uithouden om álmaar te horen wát en hòe ze doen moet!

Kadis en Papanek zien het huwelijk als 'de patient', in tegenstelling tot Dr. Ionides uit Washington, die de oorzaak van het stijgend aantal huwelijksmoeilijkheden ziet in de 'isolatie' van de mens. "Ze zijn bang voor communicatie met anderen en uiten hun angst en onvrede tegen diegene die hun 't naast staat."

Komt ongetwijfeld niet alleen in Washington veel voor!

Dit was maar een fractie van het vele gebodene. Er werden talloze onderwerpen aangesneden en op zijn minst boden de sprekers stof tot nadenken.

Ook de gesprekken en ontmoetingen, het uitwisselen van ervaringen, het contact met al die anderen en hernieuwen van de vriendschapsbetrekkingen, maakte het congres voor mij tot een zeer positieve belevenis.

Hermine Gans.

De Heer G.H. van Asperen over

DE ORGANISATORISCHE PROBLEMATIEK

De Hr. v. Asp., die al vele malen het Internationale Congres van de Ver. v. Individualpsychologie heeft meegemaakt - n.l. in Nederland, Wenen, Parijs, Salzburg en thans in New York - herhaalt in aansluiting met wat reeds door Mej. v. Dijk is gezegd, dat de persoonlijke ontmoetingen een zeer belangrijke plaats innemen.

Het is de Hr. van Asp. gelukt om div. mensen als Schaffer, Paul Rom. Kurt Adler, Alexandra Adler, Dreikurs e.a. door een beschrijving van zijn contacten met hen, voor zijn toehoorders te verlevendigen.

Het "fijn om elkaar te ontmoeten" geeft aan het geheel een sfeer van vriendschappelijkheid, die belangrijk is, ook al heeft men verder enige kritische gedachten, zoals b.v. of het congres nu wel heeft opgeleverd wat ervan werd verwacht en al stoot men zich hier en daar aan hiaten in de organisatie.

Hier moet gezegd worden, dat zulke gedachten steeds ieder ander congres begeleiden.

Overall en altijd is er een overladen program omdat een ieder van heinde en ver gekomen, zijn bijdrage wil leveren.

Zou men in staat zijn een boek uit te geven van alle voordrachten, dan zou men kunnen spreken van een weerspiegeling van de huidige stand der wetenschap op dit gebied. Helaas is bij de I.P. zo'n uitgave nooit gelukt. Wel ontvingen de deelnemers een map met o.a. veel résumé's van te houden voordrachten, doch niet allen hadden de moeite genomen of waren te laat met hun inzending. Daardoor kan het voorkomen, dat juist dat in de map gemist wordt, wat voor herlezing in aanmerking kan komen.

Deze keer gold dat zeker voor de briljante openingsrede van Kurt Adler, waarin hij om iets heeft gezegd over *gedragstherapie*. Spr. drukte zijn spijt uit hierover niets te kunnen

mededelen daar hij het niet verantwoord acht, zonder nauwkeurig nagaan, gedachten over te brengen. Men begaat zo gemakkelijk de fout van verkeerde interpretatie, vooral omdat hier ook een zekere taal-barrière meespreekt.

Onder de vele onderwerpen kwamen vooral de volgende naar voren:

1. Wat voor soort relatie-probleem is een huwelijk?
2. Agressie
3. Eenzaamheid en geïsoleerdheid.

Het is duidelijk, dat de I.P. zich niet alleen met een eigen problematiek bezig houdt, doch eveneens luistert naar wat in andere kringen aan de gang is. We zijn allemaal mede betrokken in de grote psychologische, psychiatrische en ook sociale problemen van deze tijd. De I.P. interesseert er zich voor, spreekt mee en heeft er een oordeel over.

Af en toe kan men als Ind. psycholoog wel eens het gevoel krijgen, dat men meent nieuwe problemen aan te snijden, die echter in onze kring reeds eerder duidelijk aan de orde geweest zijn, zodat wij zeker onze bijdrage kunnen leveren. Dit gevoel hadden we op het congres ook, niettegenstaande het feit, dat de I.P. pas langzamerhand wat meer waardering krijgt in de kringen daarbuiten.

Komend tot het verslag als afgevaardigde op de gedelegeerdenvergadering van de Intern. Ver. v. Ind. Psychologie zegt spreker het volgende.

Uit de vele zaken, die aan de orde waren zou hij er twee willen kiezen, daar deze hem vele jaren steeds weer zijn blijven hinderen in de Intern. samenwerking.

1. De slechte organisatie, dwz. te veel improvisatie omdat van te voren te weinig rekening werd gehouden met voorkomende moeilijkheden.

Bovendien weinig medewerking van de landelijke organisatie, die hun papieren, candidaatstellingen enz. niet insturen, ondanks reglementair voorschrift.

2. De moeilijkheden inzake de twee reeds jaren bestaande groeperingen binnen de vereniging.

De éne groep beweegt zich rond Kurt Adler en de Ansbachers. Deze wil geen reclame maken, zij wil zich wetenschappelijk bekwamen en haar resultaten uitdagen, hetgeen dan voor zich zelf moet spreken.

De andere groep is meer propagandistisch. Zij vat de I.P. op als een kostbare zaak, waarmee de mensheid enorm vooruit geholpen zou kunnen worden. Met de I.P. wil zij op pad als wereldhervormers om beter onderwijs, betere politiek, betere psychotherapie te krijgen. De persoon, die dit vertegenwoordigt is ongetwijfeld Rudolf Dreikurs.

Deze tegenstelling is de laatste jaren toegespitst en uitgelopen op een elkaar niet goed meer kunnen verdragen.

Op deze gedelegeerdenvergadering dreigde duidelijk een scheiding der geesten en het leek of de zaak uiteen zou spatten toen Dreikurs een soort machtsovername tot stand wilde brengen met zichzelf als voorzitter. Er ontstond een soort concurrentie-strijd met Kurt Adler. Doch nu bleek hoe belangrijk het was, dat er primair een sfeer van vriendschap heerste onder de deelnemers, toen n.l. op het kritieke moment de afgevaardigde Ross naar voren kwam en op zulk een sympathieke wijze de betrekkelijkheid van beide standpunten wist aan te tonen, daarbij tegelijk de weg wijzende uit dit dilemma, dat de Hr. van Asperen dit gebeuren één der hoogtepunten van de vergadering heeft gevonden. Als bijzonderheid is hier nog bij te melden, dat de Heer Ross een stotteraar bleek te zijn, die geenszins van zijn handicap afgeholpen was. (over levensmoed gespr. red.).

Hoewel de Hr. van A. meer neigde tot de groep van Kurt Adler. uitte hij toch zijn diepgaand respect voor Dreikurs, de 70-jarige propagandist, die over de hele wereld trekt om bekendheid te geven aan de Ind. Psych., die zeer veel en duidelijk heeft gepubliceerd en canderen tot schrijven heeft weten te stimuleren, die kortom prachtig werk heeft gedaan.

Vervolgens heeft Kurt Adler vanuit de mildheid van zijn persoonlijkheid een gentlemen's-agreement voorgesteld, waarbij zij zich beiden van het voorzitterschap zouden distantiëren. Een nieuwe voorzitter is daarna gevonden in dr. Shulman, psychiater, die in zekere zin leerling was van Dreikurs, doch anderszins een zelfstandig mens, die niet achter een ander zal aanlopen, een wijs mens ook, die niet gemakkelijk conflicten zal oproepen.

Het Bestuur van de Intern. Ver. voor Individualpsychologie ziet er thans als volgt uit:

Erepresidente	: Dr. Alexandra Adler	U.S.A.
President	: Dr. B. Shulman	U.S.A.
Vice-presidenten	: Dr. Wera Mahler	Israël
	Dr. H. Schaffer	Frankrijk
Secretaris	: Dr. O. Nelson	U.S.A.
Penningmeester	: M. Bullard	U.S.A.
Leden	: Dr. K.A. Adler	U.S.A.
	G.H. van Asperen	Nederland
	Dr. K. Baumgärtel	Oostenrijk
	E. Blumenthal	Duitsland
	P. Rom	Engeland
	Dr. E. Weissman	Engeland

Samenvattend zegt de Hr. van A., dat deze gedelegeerdenvergadering één der meest dramatische gebeurtenissen is geweest, doch, achteraf bekeken, ook de meest bevredigende, want twee problemen zijn, althans op dit moment, opgelost.

Er is een goed Bestuur, waarmee we met veel vertrouwen de toekomst tegemoet kunnen zien.

VERSLAG van de bijeenkomst op 24 oktober 1970 gehouden te Amsterdam.

In afwijking van de gebruikelijke bijeenkomsten met een inleiding gevolgd door vragen over het gebodene, stond deze geheel in het teken van *onderlinge discussie*.

Een panel bestaande uit:

de hr. G.H. van Asperen, sociaal paedagoog, mej. Chr. Bielle, lerares midd. Montessori-onderwijs, Mevr. S.E. v. Emde, psycho-therapeute, Mevr. H. Gans-van Weerden, psycho-therapeute en Mevr. L.M.C. Richard-Stuurman, ex-Mont. kleuterleidster heeft de discussie geleid.

Enige naar voren gebrachte vragen waren:

1. Hoe ziet de I.P. de ambivalentie van gevoelens bijvoorbeeld t.o.v. ouders of een partner.
Antw. Achter de tegenstrijdige gevoelens zit een gemeenschappelijke doelstelling: Wie liefde tekort gekomen is kan het verlangen ernaar uiten door een smekende liefhebbende attitude of door een verwijtende, hatende attitude.
Als deze houdingen elkaar afwisselen lijken ze meer met elkaar in strijd dan ze zijn.
2. Over depressiviteit.
Antw. Omdat depressiviteit suicidegevaar oplevert moet er niet door leken aan gedokterd worden.
Er bestaat een endogene (aangeboren) depressiviteit bijvoorbeeld als fase in de manisch-depressieve psychose of als permanente sombere stemming.
De endogene depressie kan tegenwoordig uitstekend medicamenteus worden behandeld.
Er bestaan ook reactieve of neurotische depressies.
Ze zijn neurotische antwoorden op endogene factoren dus op uitdagingen uit de buitenwereld.
Hier is psychotherapie gewenst.
Dan zijn er nog gemengde depressies met een endogene basis en een neurotische bovenbouw.
3. Over de betekenis van phobieën.
Antw. Angst voor hoogte, ruimte, ziekte, opsluiting enz. zijn symbolische angsten.
De angst voor vrijheid, verantwoordelijkheid, verlies van identiteit enz. is dan vertaald in lichamelijke en materiële symbolen.

4. Over de psycho-somatische geneeskunde.

Er werd spijt betuigd over het feit, dat nog zo weinig artsen bereid zijn de psychogenese van veel somatische verschijnselen te erkennen.

Antw. Inderdaad is dit nog zeker het geval. Toch kunnen wij optimistisch zijn, want 50 jaar geleden zag het er nog heel anders uit.

De Hr. v. Asp. zei eens van een arts gehoord te hebben: "U bent psycho-therapeut? , nu ik blijf maar met m'n beide benen op de grond". Zijn antwoord was: "Ik heb eerder het gevoel, dat u het is, die maar met één been op de grond staat".

5. Wat zou de oorzaak kunnen zijn, dat de agressie steeds meer toeneemt.

Opgemerkt wordt, dat kinderen tegenwoordig veel minder geduld hebben en zich slechts vluchtig kunnen concentreren. Ook bij leerlingen van jonge onderwijzers, die meestal toch voor een anti-autoritaire opvoeding voelen, komt na de les de verdrongen agressiviteit voor de dag. In de tweede plaats worden kinderen tegenwoordig meer aan zichzelf overgelaten en heerst er, ondanks de grotere welvaart, een ontevreden sfeer. De agressie is vooral na de oorlog groter geworden.

In dit verband wordt nog naar voren gebracht, dat de psycho-sociale levensvoorwaarden niet in orde zijn, en gewezen op de flat-neurose.

Ook wordt er in de nieuwe buitenwijken onvoldoende rekening gehouden met ongevaarlijke speelruimten waar bovendien fantasie-mogelijkheden zijn.

Samenvattend:

1. Agressie heeft te maken met de behoefte aan ontplooiing, groei, uitbreiding en behoefte aan avontuur.

Als aan de behoefte aan avontuur niet voldaan kan worden, zal deze op negatieve wijze een uitweg zoeken.

2. Agressie is een menselijke eigenschap. Ze kan misschien ook toenemen door bijvoorbeeld het dichter opeenvoeren. In de dierenwereld komt het namelijk bij ratten voor, dat zij in paniek komen en elkaar doden wanneer er te veel op een te kleine ruimte verkeren.

3. Vroeger waren er diverse manieren zich uit te leven t.o.v. anderen, die toen niet als gelijken gezien werden, zoals gediscrimineerde groepen, slaven e.a. Thans is er nog wel discriminatie, maar er zijn ook altijd weer groepen, die daar tegenop komen in tegenstelling tot vroeger toen verschillende groepen eenvoudig niet meetelden en dus a.h.w. vogelvrij waren om agressie op af te reageren. Ook werd met de veel langere en zwaardere arbeidsdagen van voorheen veel agressie uitgeleefd en het resterende kon de man aan zijn vrouw kwijt (pak slaag) terwijl deze dat weer op haar kinderen afreageerde. Terwijl dus vroeger de agressie op min of meer gelegaliseerde wijze een uitweg vond is mogelijk in deze tijd van een toename der agressie slechts in schijn sprake.

De vraag blijft wat te doen nu blijkt dat de behoefte aan ontplooiing steeds meer op negatieve wijze uitgeleefd wordt. Een verbod van agressie, omdat men in het cultuurpatroon alleen maar "netjes" behoort te zijn is zeker geen remedie. Wel zouden er wegen moeten worden gevonden zoveel mogelijk ruimte te scheppen opdat de agressie zich om kan zetten in creativiteit.

SIDONIE REISS †

Net vóór het einde van dit jaar bereikte ons het bericht, dat Mevrouw Sidonie Reiss, één van de eerste Individual psychologen op 8 september l.l. in Duitsland is overleden.

Het bestuur van de Ned. Werkgemeenschap v. Individualpsychologie is ongewijzigd het verenigingsjaar 1970/'71 ingegaan en bestaat bijgeval uit

Voorzitter	: de hr. G.H. v. Asperen, sociaal pedagoog, Ede
Vice voorzitter	: Mevr. L.M.C. Richard-Stuurman, red. secr. van het Mededelingenblad, Den Haag
Secretaresse	: Mevr. H. Gans-v. Weerden, psychotherapeute, Amsterdam
Penningmeester	: de hr. J.H. Richard, administrateur, Den Haag
2e Penningmeester	: de hr. R. Deuze, hoofdonderwijzer, Amersfoort
Leden	: Mevr. D. v.d. Nieuwenhuizen-Mettivier Meijer, mensendiecklerares, Amsterdam Mej. L.C. v. Dijk, maatsch. werkster, Amsterdam Mevr. B.J.M. Strobosch-v. Duyne, kleuterleidster, Amsterdam de hr. F.H. Sachs, logo- en noëpedist, Leiden

In de Algemene Ledenvergadering gehouden op 21 november 1970 werden op hun verzoek als lid aangenomen:

Mevr. A. Bierens de Haan-van Delden Laan v. Spieringhoek 11 Schiedam	Mej. C.M.E. Rozemeyer Perim 55, Zaandam beroep: lerares N.O.
Mej. A. Huisman Joh. Jongkindstr. 31, Amsterdam beroep: ambt. Sociale Dienst	Mevr. E.N. Schermer-Silver Berkenlaan 26, Enkhuizen
Mevr. T.C. Koster-Josse Volkerakstraat 164, Den Helder beroep: verpleegster	Hr. H. Schippers Joh. Pipoplantsoen 1, Monnickendam beroep: leraar N.O.
Mej. A.C. Lutterman Norgstr. 15, Den Haag beroep: secr./stafmedew.	Hr. Th. Schoenaker en Mevr. T. Schoenaker- Wassink Wijnbergseweg 15, Doetinchem beroep: beide dir. Inst. v. stottertherapie
Mej. M.Th.H. Meijers Tuinwijklaan 30, Haarlem beroep: l.l. verpleegster	Mej. F.M.M.H. Simonis Rijnestein 126 hs, Amsterdam-Buitenveldert beroep: ambtenaresse
Mej. C. Mous Elisabethgaarde 80, Bussum beroep: secretaresse	Mevr. T. Westenberg-van Ouwerkerk Burg. Zaalbergstraat 19, Castricum
Mej. C.M. Nas H.R. Holsthof 60, Weesp beroep: distr. verpleegster	Mej. C.M. de Wit v. Leeuwenhoekstr. 5, flat 16, Haarlem beroep: dir. kleuterdagverblijf
Mej. A.M. Oostveen Duifstraat 3, Utrecht beroep: secretaresse	Hr. J.N. Pijnaker Noordsingel 149, Rotterdam beroep: reclasseringsambtenaar

Naam- en adreswijzigingen:

Mevr. A.M.C. Derijcke wordt Mevr. A.M.C. Bakker-Derijcke
Mej. Y.M. Boerstra wordt Mevr. Y.M. Crum-Boerstra, Esserlaan 4 Zuidhoven, Dordt.
Mevr. B.J. Klein-Vas Nunes Gompens verhuisd naar Wassenaarseweg 323, Den Haag
Mevr. D. v.d. Nieuwenhuizen-Mettivier Meijer naar Watteaust. 46 I, Amsterdam N.Z.
Mej. M.G. d. Boer naar Watteaust. 46 I, Amsterdam N.Z.

*If man seriously believed himself determined by unconscious forces,
he would lose initiative and feel dehumanized.*

H.L. Ansbacher.

Van de vakantie uit Oostenrijk meegebracht door de hr. K. Deurloo:

*Ein biszchen mehr Friede, und weniger Streid
Ein biszchen mehr Güte, und weniger Neid
Ein biszchen mehr Wahrheit immerdar
und viel mehr Hilfe bei Gefahr!
Ein biszchen mehr "Wir" und weniger "Ich"
Ein biszchen mehr Kraft, nicht so zimperlich
Und viel mehr Blumen während des Lebens
Denn - auf den Gräbern sind sie vergebens.*

Onbekende.

De relatie tussen Freud en Adler

Omdat we nog steeds de mening tegenkomen dat Adler een leerling van Freud geweest zou zijn, dit volgende, overgenomen uit "Roche Report, FRONTIERS OF CLINICAL PSYCHIATRY" U.S.A.:

In een exclusief interview met het "Roche Report" bespraken Adlers kinderen dr. Alexandra en dr. Kurt Adler o.a. hun vaders visie op de geestelijke en lichamelijke gezondheid, welke hij benaderde als EEN ONDEELBAAR GEHEEL. Zelfs gedurende zijn eerste jaren als practiserend arts was hij zich bewust van de noodzakelijkheid om evenzeer de sociale en economische condities te onderzoeken als de lichamelijke. "Mijn vader handhaafde deze benadering", zegt Kurt Adler, "nadat hij Freud ontmoette in 1902 en werkte haar met zorg uit gedurende de periode van nauwe samenwerking (1902-1911), ofschoon het zelfs het hoofdpunt van hun onenigheid vormde".